

Інтерв'ю

Нова книга «Колись ви вигадаете нас» відомих українських письменників Тетяни та Сергія Дзюби вийшла в столиці В'єтнаму – місті Ханой, зусиллями вчених Ханойського університету та престижного Ханойського видавництва. Її переклали рідною мовою в'єтнамська поетеса До Тхі Хоа Лі й знаний науковець, професор Нгуєн Хуу Хоанг. А передмову до дуже ошатної та незвичайної збірки написав кандидат філологічних наук, доцент Ханойського університету Нгуєн Суан Хоа. Це – перша книга поетів з України, надрукована у В'єтнамі!

На презентації в Чернігові президент Міжнародної літературно-мистецької Академії України, письменник Сергій Дзюба урочисто вручив поетесі До Тхі Хоа Лі Міжнародну літературну премію імені Миколи Гоголя «Тріумф». Такими ж почесними відзнаками удостоєні вчені Нгуєн Хуу Хоанг і Нгуєн Суан Хоа.

Користуючись нагодою, Сергій Квітницький поспілкувався з чарівною гостею. Вона люб'язно дала інтерв'ю.

До Тхі Хоа Лі: «Чернігів – дивовижно красиве місто!»

– Лі, Ви задоволені презентацією?

– Так, чернігівські бібліотекарі – чудові, чуйні люди, гарно все підготували. Отримати гоголівську нагороду для мене – велика честь! Я вже втретє в Чернігові (двічі була на міжнародному літературному фестивалі «Литаври», що проводиться на Придесенні) і мені тут дуже подобається. Чернігів – дивовижно красиве місто, і люди гостинні. З авторами книги, Сергієм і Тетяною Дзюбами, я познайомилася на «Литаврах», тоді ж ми й домовилися про переклад їхніх віршів в'єтнамською. Взагалі, перекладати поезію – складно, але мені було цікаво! Часто засиджувалася до глибокої ночі.

– Скільки тривав цей літературний проект?

– Два роки, адже знадобився час на редагування, верстку та друк збірки. Чудово, що міжнародний проект підтримали відомі в'єтнамські вчені – про-

фесор Нгуєн Хиу Хоанг і доцент Нгуєн Суан Хоа. Дуже їм вдячна! А в тому, що збірка вийшла на такому високому поліграфічному рівні та солідним накладом, – заслуга Ханойського видавництва. Взагалі, це – подія! Наскільки я знаю, чи не вперше, з часу проголошення незалежності України, поетична книжка її громадян вийшла у В'єтнамі. Тому це – важливий крок до співробітництва між нашими державами у сфері культури.

– У Вашому серці дві Батьківщини – народилися у В'єтнамі, а мешкаєте в Україні. Як це сталося?

– Я сюди приїхала в 1988 році на роботу – працювала в Києві ткалею на Дарницькому шовковому комбінаті. Мій чоловік – також із В'єтнаму, трудився зварювальником... Згодом я ще навчалася в Українському центрі міжнародних гуманітарних програм. Ми жили в Києві, а потім переїхали до Білої Церкви. Нині я викладаю в'єтнамську в Центрі іноземних мов, а також редагую інтернет-газету в'єтнамською. Чоловік – приватний підприємець. У нас – двоє дітей. Син закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка (за фахом – філолог) і тепер працює перекладачем у В'єтнамі. Нещодавно одружився на прекрасній дівчині, громадянці В'єтнаму; тож ми їздили на весілля, місяць гостювали. У мене там залишилися родичі й друзі. А донька навчається у Вінницькому медичному університеті, вийшла заміж за українця.

– В'єтнамська діаспора в Україні – велика?

– Так, звісно. Ми щиро, від усієї душі любимо Україну, її людей, природу, цікавимося історією. В'єтнамці – працьовиті та сумлінні, тож їх завжди цінують. І ми – дуже дружні між собою! Коли я проводжу заняття в'єтнамської мови в Києві, то у мене немає жодної проблеми, де переночувати, адже багато друзів, які з радістю запрошують у гості. І в Києві, і в Білій Церкві до мене та моєї родини дуже добре ставляться. В'єтнамська мова вивчається в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, є вже магістри з в'єтнамської. Знаю, здібна випускниця планує, наприклад, відкрити власну туристичну фірму. Інша хоче ще вивчити японську, адже чим більше мов розуміє людина, тим краще!

– Відверто кажучи, українці небагато знають про сучасний В'єтнам...

– У В'єтнамі багато жителів взагалі переконані, що Україна – це просто якась область, частина Росії... Тому так важливо постійно доносити до населення правдиву, об'єктивну інформацію. Нині В'єтнам активно розбудовується. В Ханой – увесь час, неначе за помахом чарівної палички, з'являються багатоповерхівки – красиві, ошатні. Там – загалом чудові дороги, значно кращі, ніж тут, в Україні... В'єтнаму зараз дуже допомагає дружба Японія, постійно вкладає великі фінансові інвестиції, і це дає належний результат.

– А які стосунки із США?

– Зараз уже – цілком нормальні й партнерські. Та війна – в минулому... До Америки з В'єтнаму імпортуються різноманітні продукти, зокрема всі

С. Дзюба і До Тхі Хоа Лі

безперечно, в'єтнамська армія здатна захистити свою країну. І, я переконана, є великі перспективи у в'єтнамсько-українському співробітництві. Це – вигідно нашим державам!

– В'єтнам – соціалістична республіка...

– Так, і правляча партія – Комуністична. Однак варто наголосити, що там усе відбувається доволі демократично. Проводяться ринкові реформи. Головне, більшість громадян мають стабільну роботу і належні умови для життя. Скажімо, середня пенсія – близько 200 доларів. Середня зарплата – 300-400 доларів. Та, підкреслю, що там продукти – значно дешевші, аніж у нас. І якщо вже людина придбала собі житло, то потім ЖЕКу взагалі нічого не платити – не так, як тут...

– В'єтнам – аграрна країна?

– Дуже активно розвивається сільське господарство та рибна промисловість. Розвивається промисловість, відкриваються все нові підприємства. Діти учаться в школах, молодь – в університетах. Хто працює, той цілком нормально живе. На вулицях – дуже багато автомобілів найновіших марок, одна з найпопулярніших – японська «Тойота». У Ханойі вже затори навіть більше, ніж у Києві – також кілька годин можна у «корках» простояти!

– А яка основна релігія?

– Буддизм, хоча є й інші вірування. Це не забороняється. Людина вірить у те, що хоче. Я, наприклад, вірю, у вищий розум, у те, що ми – не єдині у всесвіті. Головне – вірити і сподіватися, що все буде добре. Привітно ставитися до людей, нікому не бажати зла. Бо насправді війна ще нікого не зробила щасливим. І як же можна бути щасливим, коли в цей час страждають інші?!

– Які риси найбільше притаманні в'єтнамцям?

– Працелюбність, доброзичливість, розум, доброта, чуйність. Хороші люди!

– Ви Новий рік святкуєте?

– Аякже, дуже люблю це свято. Хоча відзначаємо і в'єтнамський Новий рік, який святкують за місячним календарем – у січні чи лютому, як вийде.

цитрусові, рис... Щороку приїжджають американські туристи. Тобто співробітництво з США взаємовигідно та ефективно розвивається.

– А як щодо Китаю?

– З Китаєм стосунки – непрості. Були військові конфлікти, вони захопили деяку в'єтнамську територію й не бажать нічого повертати... Тому доводиться бути насторожі. Але,

– **Весілля в'єтнамців – за народними традиціями?**

– По-різному. Взагалі, дотриматися всіх народних традицій під час весілля – нелегко! За народними традиціями весільна сукня має бути червоною. Хоча зараз на сучасних весіллях наречені нерідко одягають білі сукні, як і в Україні. Головне, щоб молодята жили в щасті та любові!

– **А хто в сім'ї головний?**

– Чоловік. Такі наші традиції. Він – глава родини, ухвалює всі найважливіші рішення. Але, звісно, дружина користується заслуженою повагою та любов'ю. Я роблю те, що хочу... От, коли вірші перекладала в'єтнамською, і він прокидався, й бачив, що на годиннику – вже друга чи третя година ночі. Тож дивувався: «Чим ти займаєшся? Чому не спиш?». І я йому щиро пояснювала, що займаюся поезією.

– **Це – аргумент?**

– Безперечно, – посміхається.

– **Що вважається символом В'єтнаму?**

– Квітка персика – дуже красива та ніжна.

– **Ваша родина харчується традиційно, як в'єтнамці?**

– Авжеж, у нас в'єтнамська кухня: тричі в день – рис, а також їмо суп, рибу (іноді м'ясо), овочі, фрукти та цитрусові, зелений чай. Я люблю готувати, це – теж творчість. Також дуже люблю квіти, природу, мандрівки. Наприклад, побувала в Німеччині та Чехії... У мене ще багато цікавих мрій. Життя продовжується!

– **Лі, міцного здоров'я, ніжної любові та великої удачі всій Вашій родині.**

– Щиро дякую, Сергію, навзаєм. Миру, добробуту і щастя нашим народам!

Спілкувався Сергій КВІТНИЦЬКИЙ